

Adwokaci i dziennikarze o tajemnicy zawodowej

Tajemnica adwokacka i dziennikarska w kontekście opracowywanej obecnie zmiany ustawy o Policji była tematem konferencji, która odbyła się 27 stycznia 2016 r. w Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie.

Konferencję prowadził adw. Paweł Rybiński, dziekan ORA w Warszawie, a wśród panelistów znaleźli się: adw. Grzegorz Majewski, prezes Sądu Dyscyplinarnego izby warszawskiej, adw. Jacek Kondracki, Ernest Bejda, p.o. szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Andrzej Sadowski, prezes Centrum im. Adama Smitha, Wiktor Świetlik, dyrektor Centrum Monitoringu i Wolności Prasy, Cezary Gmyz, dziennikarz, publicysta tygodnika „Do Rzeczy” oraz mł. inspektor Krzysztof Kot, zastępca dyrektora Biura Służby Kryminalnego Komendy Głównej Policji.

Uczestnicy konferencji, choć byli zgodni, że przestępczość zorganizowana, czy terrorystyczna korzysta z coraz to nowszych technologii, co powoduje, że służby muszą nadążać za tymi zmianami, to jednak co do zakresu inwigilacji zdania były podzielone.

Obecnie w Senacie trwają prace nad zmianą ustawy o policji. W projekcie znalazł się przepis umożliwiający wykorzystanie w postępowaniu karnym materiałów uzyskanych poprzez naruszenie tajemnicy adwokackiej, radcowskiej, lekarskiej czy też dziennikarskiej. O ich włączeniu do postępowania karnego decydować miałyby sądy. Projekt przewiduje też, że zażalenie od decyzji sądu przysługiwać będzie wyłącznie prokuratorom. Jedynie dokumenty związane z tajemnicą obrończą nie byłyby włączane do postępowania i po ich uzyskaniu byłyby niezwłocznie niszczone. W projekcie znalazły się również przepisy umożliwiające kontrolę operacyjną poprzez pobieranie danych internetowych. Służby miałyby mieć dostęp do stałych łącz operatorów. W projekcie nowelizacji ustawy jest również przepis, który nakazuje przekazanie raz na kwartał danych bilingowych do Sądu Okręgowego w Warszawie, który miałby dokonywać kontroli danych według własnego uznania.

Minister Ernest Bejda był zdania, że kontrola operacyjna przewidziana w projekcie nowelizacji

ustawy, daje gwarancję bezpieczeństwa, a nie ma wolności, jeśli nie ma bezpieczeństwa. Minister uznał za słuszne, aby kontrola obejmowała również adwokatów, choć tajemnica obrończa powinna być z niej wykluczona. Był zdania, że kontrola uprzednia sądów nie jest właściwym rozwiązaniem – *W żadnym kraju nie ma obowiązku uzyskiwania zgody sądu* – tłumaczył.

Adw. Jacek Kondracki uważa, że jeśli ustawa w takim kształcie wejdzie w życie, to zarówno tajemnica adwokacka, jak i obrończa będzie naruszana. Tłumaczył, że jeśli policja uzyska materiał i uzna, że nie narusza on tajemnicy obrończej, to materiał taki trafi do sądu i bez znaczenia będzie fakt, że sędzia będzie mógł go odrzucić, ponieważ na tym materiale mogła być już zbudowana materia dowodowa. Mecenas Kondracki przekonywał również, że adwokat – tak jak i prokurator – powinien mieć możliwość odwołania się od decyzji sądu o dopuszczeniu materiału operacyjnego naruszającego tajemnicę zawodową.

Kwestie tajemnicy dziennikarskiej poruszył adw. Grzegorz Majewski. – *Jeśli dopuścimy do naruszenia tajemnicy dziennikarskiej, będziemy mieć prasę, która, owszem, będzie informować, ale nie będzie ujawniać prawdy* – mówił.

Wiktor Świetlik z kolei poruszył problem definicji zawodu dziennikarza. Jego zdaniem, w Polsce jest niejasny status dziennikarza, czy dziennikarzem jest wyłącznie osoba pracująca w redakcji, czy również bloger, który zarejestruje swój blog jako czasopismo. Być może dlatego sąd tajemnicę dziennikarską traktuje mniej poważnie niż tajemnicę adwokacką.

Cezary Gmyz z kolei wyznał, że mniej obawia się inwigilacji elektronicznej niż inwigilacji osobistej. Jego zdaniem, osoba inwigilowana powinna być o tym fakcie informowana post factum, mogłaby dzięki temu dochodzić swoich praw. Zdaniem dziennikarza, byłoby to skuteczniejsze narzędzie niż wyrwykowe kontrole sądu.

Andrzej Sadowski natomiast zwracał uwagę, aby sąd zawsze stał po stronie obywatela i tajemnicy, tak jak się dzieje w sądach amerykańskich. – *W Polsce prawa konstytucyjne są coraz bardziej iluzoryczne* – stwierdził.

Konferencję zorganizowała Okręgowa Rada Adwokacka w Warszawie, Stowarzyszenie

Dziennikarzy Polskich, Centrum im. Adama Smitha
oraz Instytut Staszica.

